

Дийн Кунц

Ноцта на бурята

Той беше робот на повече от сто години, създаден от такива като него в автоматизираната фабрика, специализирала се в производството на роботи от векове насам.

Наричаше се Куранов и следвайки обичаите на своята раса, той се скиташе по земята в търсене на интересни неща, с които да се занимава. Куранов беше изкачвал най-високите планини на света, помагайки си със специални телесни приспособления (от рода на шипове на металните му крака, тънки, но здрави куки на краищата на всеки от дванайсетте му пръста, въже за спешни случаи, намотано в отделението на гръдния му кош, готово да се изстреля навън веднага щом възникнеше опасност от падане), а компактните му антигравитационни двигатели бяха демонтирани, за да направят изкачването максимално опасно и следователно възможно най-интересно. Веднъж, след като се бе подложил на тежките процедури по запечатване на отделните му компоненти, той бе прекарал осемнайсет месеца под водата, изследвайки голям участък от Тихия океан, докато накрая дори променящата се красота на морското дъно и чифтосването на китовете започнаха да го отегчават. Куранов бе прекосявал пустини, бе достигнал пеш до арктическия полярен кръг, бе се вмъквал в безброй пещери и подземни кухни. Бе попадал сред беснееща снежна буря, в голямо наводнение, в ураган, както и в епицентъра на земетресение, чийто магнитуд би бил девета степен по скалата на Рихтер, ако скалата на Рихтер все още се използваше. Веднъж, извънредно добре изолиран, той бе изминал половината път до центъра на земята, където беше озарен от сиянието на подземните газове, разхождаше се покрай езера от разтопени скали и бе опръскан от магмените изригвания, но не усети нищо. Впоследствие на Куранов му дойде до гуша дори и от този изключителен спектакъл, поради което реши отново да излезе на повърхността.

Той бе изживял само половината от двестата години живот, които му бяха предопределени, и се чудеше как ли ще изкара още цял век, изпълнен с досада и отегчение.

Личният наставник на Куранов – един робот на име Бикермиен – го беше уверил, че тази скука е само временна и лесно може да бъде преодолена. Ако си интелигентен, бе му казал Бикермиен, би могъл да намериш безкрайно наслаждение, както и безброй ценни ситуации за колекцията си от данни, стига да понаучиш малко повече за околната среда, както и за механичните си наклонности, влечения, способности и наследственост. Бикермиен, който се намираше в последната четвърт от отреденото му време, бе изградил такава огромна и комплексна

съкровищница от данни, че му бе предложена длъжността на наставник, свързан директно с компютъра-майка. Това водеше до пълна неподвижност, но роботът не се оплакваше от нея – в крайна сметка той беше духовният съветник на толкова много работи. Ето защо, когато Бикермиен даваше напътствия, Куранов се вслушваше в тях, колкото и недоверчив да беше по природа.

Според Бикермиен проблемът на Куранов беше, че още от мига, в който бе напуснал фабриката, той бе решил да се изправи срещу най-големите стихии – най-бурното море, най-смразяващия студ, най-високите температури, най-голямото налягане – и сега, след като бе победил тези могъщи сили, не бе способен да види никакви интересни предизвикателства отвъд тях. Обаче, твърдеше наставникът, Куранов бе пропуснал да забележи най-вълнуващите неща. Всяко предизвикателство бе свързано със способностите на този, който се изправя срещу него; колкото по-малко подготвен се чувстваш, толкова по-интересно е приключението, толкова по-оспорвана е борбата, толкова по-ценна е наградата от данни, които получаваш.

„Това говори ли ти нещо“ – бе попитал Бикермиен направо, без да проговори – комуникацията им се осъществяваше единствено благодарение на лъчевия сноп между тях.

„Нищо.“

За това Бикермиен му обясни:

„Ръкопашният бой с напълно развита мъжка маймуна може да изглежда доста безинтересен, на пръв поглед едно лесно предизвикателство – психически и физически, роботът е много по-силен от която и да е маймуна. Обаче винаги можеш да се видоизмениш така, че да изгладиш неравенството между теб и маймуната. Ако роботът не може да лети, ако не вижда през нощта, както вижда през деня, ако не може да комуникира по никакъв друг начин освен чрез гласа си, ако не може да бяга по-бързо от антилопа, ако не може да долови шепот от един километър разстояние – накратко, ако всичките му стандартни умения са притъпени, с изключение на способността му да мисли – няма ли тогава роботът да гледа на ръкопашния бой с една мъжка маймуна като на изключително вълнуващо приключение?“

„Разбирам какво искаш да кажеш – каза Куранов. – За да съзреш величието на обикновените неща, трябва да се смириш.“

„Точно така.“

И така, на следващия ден Куранов потегли с експресния влак на север, към Монтана, където имаше уговорка с още четирима работи да

отидат на лов. Всеки от тях беше оставил само най-съществените си черти, елиминирайки останалото.

В друг случай биха полетели, използвайки собствените си способности. Сега обаче нямаха тази възможност.

В друг случай щяха да използват снопа лъчи за комуникация. Сега обаче бяха принудени да си говорят на този чудат, цъкащ език, който бе въведен специално за машините, но роботите се справяха прекрасно и без него вече повече от шестстотин години.

В друг случай мисълта да се отправят на север на лов за елени и вълци би ги изпълнила със скука. Сега обаче всеки от тях усещаше любовитния гъдел на неочакваното, сякаш това бе къде-къде по-важно изпитание от всичко, с което се бяха сблъскали преди.

Един пъргав и чевръст робот на име Янус посрещна групата в малката станция, разположена зад Пешеходния пост, в посока към най-северната граница на Монтана. За Куранов беше ясно, че Янус е прекарал няколко месеца на тази скучна длъжност и вероятно задължителната му двегодишна служба към Централната агенция е към своя край. Той беше прекалено активен и изпълнителен. Говореше бързо и се държеше така, сякаш трябва непрекъснато да се движи и да прави нещо, само и само да не му остане време да размишлява над скучните и лишени от събития дни, които прекарваше на Пешеходния пост. Той беше точно от тези роботи, които даваха мило и драго за силни усещания; някой ден щеше да се изправи пред предизвикателство, за което е абсолютно неподготвен, и това щеше да сложи край на живота му.

Куранов погледна към Тъгъл – друг робот, който по време на пътуването им бе подел интересния, но безпредметен спор за развитието на индивидуалността на робота. Той твърдеше, че едва наскоро – само от няколко столетия – роботите имали индивидуална самоличност. Всеки, говореше Тъгъл, бил като всички останали, студен и стерилен, без собствени мечти. Откровено глупава теория. Тъгъл бе неспособен да обясни как точно са стоели нещата при това състояние, но въпреки всичко отказваше да отстъпи от своята позиция.

Сега, докато наблюдаваше как Янус им говори, Куранов изобщо не можеше да си представи епоха, в която Централната агенция да произвежда милиони безмозъчни роботи във фабриките си. Та нали изконният стремеж на живота беше да изследва и да съхранява грижливо данните, придобити от индивидуална гледна точка, дори да са стандартни. Как биха могли едни безмозъчни, абсолютно идентични роботи дори да

функционират по необходимия начин?

Както Стефан, друг член на тяхната група, беше казал, подобни теории можеха да се сравняват само с вярата във Второто знание. (Някои работи смятаха, без да разполагат с никакви доказателства за това, че Централната агенция от време на време допуска грешки и когато отпусканият жизнен срок на робота изтечеше, само частично изтрива натрупаната от него памет, преди да го премодулира за нова употреба. Тези работи – или така поне твърдеше суеверието – имаха преимущества и често се оказваха сред онези, които съзряваха достатъчно бързо, за да бъдат издигнати до наставници и дори да получат служба в Централната агенция.) Тъгъл се ядоса, когато възгледите му за индивидуалността на робота бяха сравнени с приказките за Второто знание. За да го разгневи още повече, Стефан намекна, че той сигурно вярва и в най-големите нелепици – тези за „човешките същества“. Отвратен, Тъгъл мълчеше, докато останалите се забавляваха на веселата случка.

– А сега – каза Янус, изваждайки Куранов от дрямката му – ще ви раздам екипировката.

Куранов, Тъгъл, Стефан, Лийк и Сковски се отправиха напред, нетърпеливи да започнат приключението.

Всеки от тях получи бинокъл, обувки, които се закрепваха и стягаха към краката им, пакет със сечива за оцеляване и масла, които да им послужат в случай на някои непредвидени обстоятелства, електрическо ръчно фенерче, както и упойваща пушка с хиляда стрелички.

– Това е всичко, така ли? – поинтересува се Лийк. Той се бе изправял срещу почти толкова опасности, колкото и Куранов, а може би даже и повече, но сега изглеждаше уплашен.

– Какво повече ти е нужно? – нетърпеливо попита Янус.

– Ами, както знаеш, бяха ни направени някои видоизменения – каза Лийк. – Например очите ни сега не са това, което бяха, и...

– Имаш фенерче за през нощта – прекъсна го Янус.

– А пък и ушите ни...

– Слушай внимателно, движи се безшумно.

– Нямаме двигатели на краката си – продължаваше Лийк. – Ако се наложи да бягаме...

– Бъди предпазлив. Промъкни се до плячката, преди тя да усети, че си там, и няма да има нужда да я преследваш.

– Но – не се отказваше Лийк – както сме слаби сега, ако случайно ни се наложи да бягаме от нещо...

– Там има само вълци и елени – напомни му Янус. – Еленът няма да

тръгне да те преследва, а вълкът едва ли ще иска да опита стоманена плът.

Сковски, който досега беше изключително мълчалив и се беше въздържал от подигравките, отправени от цялата група към Тъгъл, сега пристъпи напред.

– Чел съм, че тази част на Монтана се слави с необичайно високия си брой на... загадъчни случаи.

– Какви загадъчни случаи? – попита Янус.

Сковски изглежда останалите с жълтите си визуални рецептори, после спря поглед върху Янус.

– Ами... съобщения за стъпки, подобни на нашите, но непринадлежащи на никой робот, както и слухове за роботоподобни форми, видени из горите.

– О-о-о – реагира Янус, махайки пренебрежително с лъскавата си ръка. – Получаваме поне дузина съобщения всеки месец за така наречените „човешки същества“, забелязани в най-затътените райони на североизток оттук.

– Където ще ходим и ние? – обади се Куранов.

– Да – каза Янус. – Но аз изобщо не бих се притеснявал за това. Във всеки случай тези, които ми съобщават за подобни създания, са работи като вас. Възприятията им са редуцирани, за да се направи ловът по-голямо предизвикателство за тях. Несъмнено онова, което са видели, има съвсем рационално обяснение. Ако бяха разгледали тези неща с пълния капацитет на рецепторите си, нямаше да ми дрънкат подобни безсмислици.

– Само работи като нас ли са ходили там? – попита Сковски.

– Не – отвърна Янус.

Сковски поклати глава.

– Изобщо не е както си го представях. Чувствам се толкова слаб, толкова... – Той изпусна екипировката си на земята. – Не мисля, че наистина искам да продължа с това.

Останалите бяха изненадани.

– Да не би да се страхуваш от таласъмите? – попита го Стефан. Той беше шегаджията в групата.

– Не – отговори му Сковски. – Но аз не искам да стана инвалид, без значение колко много възбуда би прибавило това към приключението ми.

– Добре тогава – каза Янус. – Значи оставате четирима.

– Няма ли да получим и някакви други оръжия... освен упойващите

пушки? – обади се Лийк.

– Те ще са ви напълно достатъчни – увери го Янус.

Въпросът на Лийк се стори доста особен на Куранов. Най-важната директива в съзнанието на всеки робот – която се инсталираше още във фабриката – забраняваше отнемането на всеки живот, който не може да бъде възстановен. Да, Куранов напълно разбираше Лийк, дори донякъде споделяше неговите мрачни предчувствия. Той подозираше, че намаляването на сетивните им възприятия е довело и до известно замъгляване на мисловния им процес, защото как по друг начин да си обяснят обхваляващия ги ирационален страх?

– Така – започна Янус – сега единственото нещо, което трябва да знаете, е, че се очаква голяма снежна буря в Монтана утре през нощта. Дотогава вече трябва да сте в ловната хижа, която ще ви служи като база по време на операцията, и снегът няма да ви причини никакви проблеми. Имате ли въпроси?

Никой не се обади.

– Тогава ви пожелавам късмет – каза Янус – и нека минат много седмици, преди да изгубите интереса си към предизвикателството. – Това беше традиционно пожелание, но като че ли Янус влагаше по-дълбок смисъл в него. Куранов си помисли, че той би искал страшно много да се отправи на лов за елени и вълци с намалени до минимум възприятия, вместо да продължава с чиновническата си работа в малката станция до Пешеходния пост.

Те му благодариха, разгледаха картите на местността, излязоха от станцията и се отправиха към очакващото ги приключение.

Сковски ги гледаше как се отдалечават и когато те се обърнаха към него, им помахаша с лъскавата си метална ръка, здраво стисната в юмрук.

Вървяха вече цял ден и цяла нощ, без да се нуждаят от почивка. Макар че двигателите на краката им бяха демонтирани и им бяха прикрепени ограничители на скоростта, те изобщо не бяха уморени. Едва сега роботите усещаха липсата на пълната сила на възприятията им, но това ни най-малко не ги демотивираше. Дори когато преспите станаха твърде дълбоки и се наложи използването на специалните им снегоходки, те продължиха да се движат напред.

Докато преминаваха през обширни равнини, където снегът бе образувал призрочни назъбености и чудати изкривени форми, и вървяха под дебелия покрив, образуван от кръстосаните клони на величествените борове от девствените гори, Куранов изпита такова въодушевление,

каквото не бе усещал от много години. Понеже рецепторите му бяха доста притъпени, той съзираше опасност във всяка сянка, представяше си усложнения и спънки при всеки завой. Беше много възбуждащо да е тук.

Преди разсъмване започна да вали слабо – нежни снежинки полепнаха по студената им метална кожа. Два часа по-късно, когато светлина на деня озари гората, те изкачиха невисок хребет и огледаха непроходимия вековен лес. От другата страна на долината се забелязваше ловната хижа. Тя бе построена от лъскав, синкав метал; имаше овални прозорци, сглобяеми стени и изглеждаше много функционална.

– Май ще можем още днес да тръгнем на лов, а? – попита Стефан.

– Определено – съгласи се Тъгъл. – Да не губим време.

Те се спуснаха по хълма към долината, прекосиха я и се озоваха на прага на хижата.

Куранов дръпна спусъка.

Великолепният елен с огромни рога с дванайсет разклонения се изправи на задните си крака, размахвайки предните във въздуха и дишайки тежко. От ноздрите му излизаше пара.

– Добър изстрел! – извика Лийк.

Куранов стреля отново.

Красивият самец застана отново на четири крака.

Другият елен, който се намираще по-навътре в гората, се обърна и препусна по добре утъпканата пътека.

Големият самец разтърси величествената си глава, направи няколко несигурни крачки напред, опитвайки се да последва другарите си, закова се на място и се строполи на едната си страна. След един отчаян опит да се изправи отново на крака, той рухна в снега и остана да лежи там.

– Поздравления! – извика Стефан.

Четиримата работи изпълзяха от дълбоката пряспа, където се бяха скрили, когато еленът се беше приближил, след което се отправиха през заснеженото поле към мястото, където спеше животното.

Куранов се наведе и опипа забавения му пулс, наблюдавайки как ноздрите му се разширяват и свиват конвулсивно, докато дишаше повърхностно.

Тъгъл, Стефан и Лийк се скупчиха около Куранов, прилекнаха около внушителния самец и започнаха да го докосват, възхищавайки се на перфектната мускулатура и силния гръб. Те се съгласиха, че да успееш да повалиш такъв изключителен екземпляр, когато рецепторите ти са драстично редуцирани, е истинско предизвикателство. После се

изправиха и се отдалечиха, оставяйки Куранов сам, за да се наслади на триумфа си, както и внимателно да събере и да запише емоционалните си реакции в микролентите на своята съкровищница от данни.

Куранов почти бе привършил с оценяването на случката, а еленът тъкмо започваше да се пробужда от упоиващото вещество, когато Тъгъл нададе такъв вик, сякаш всичките му системи изведнъж се бяха претоварили.

– Там! Вижте там!

Развълнуваният робот бе застанал на двеста метра от него близо до тъмните дървета и махаше с ръце. Стефан и Лийк вече се приближаваха към него.

В краката на Куранов еленът изсумтя и се опита да се изправи, не можа и загледа объркано. Записал всичко, което му бе необходимо за колекцията от данни, Куранов се изправи и тръгна към своите спътници.

– Какво става? – попита той, като пристигна.

Тримата се взираха в него със светещите си в кехлибарено визуални рецептори, които изглеждаха особено ярки в сивия здрач на късния следобед.

– Там – посочи Тъгъл към пръстта пред тях.

– Стъпки – каза Куранов.

– Обаче не са на никого от нас – добави Лийк.

– Е, и? – попита Куранов.

– Не са и на работи – уточни Тъгъл.

– Естествено, че са.

Тъгъл поклати глава.

– Разгледай ги по-внимателно – каза той.

Куранов се наведе и веднага осъзна, че очите му, загубили половината си сила, са го излъгали в сгъстяващия се сумрак на следобеда. Това изобщо не приличаха на стъпки на робот, с изключение на формата. Ходилата на роботите бяха снабдени с релефни гумени грайфери, докато тези отпечатъци не показваха нищо подобно. Роботите имаха два отвора на стъпалата, които служеха като дюзи на антигравитационната система, когато обектът летеше; на отпечатъците такива отвори не се забелязваха.

– Не знаех, че толкова далеч на север се срещат маймуни – каза Куранов.

– Не се срещат – рече Тъгъл.

– Тогава...

– Това – започна Тъгъл – са отпечатъци... на човек.

– Глупости! – реагира бурно Стефан.

– Как другояче си ги обясняваш тогава? – попита Тъгъл. Той не изглеждаше особено доволен от своето обяснение, но щеше да го поддържа, докато някой не предложи по-приемлива алтернатива.

– Това е някакъв номер – каза Стефан.

– И кой го е направил? – попита Тъгъл.

– Някой от нас.

Те се изгледаха един друг, сякаш вината веднага щеше да проличи по еднаквите им метални лица. Тогава Лийк се обади:

– Няма смисъл. Бяхме заедно. Тези следи са оставени съвсем наскоро – в противен случай вече щяха да бъдат засипани от снега. През целия следобед никой от нас не се е отделял от групата.

– Аз пък продължавам да си мисля, че е номер – не се предаваше Стефан. – Вероятно някой е бил изпратен от Централната агенция, за да направи тези отпечатъци, след което ние да ги намерим.

– Защо пък Централната агенция да прави такова нещо? – попита Тъгъл.

– Може да е част от терапията ни – каза Стефан. – Може би по този начин изострят още повече предизвикателството пред нас и прибавят силни вълнения към лова. – Той махна с ръка към отпечатъците, сякаш се надяваше те да изчезнат. – Може би Агенцията прави така с всички работи, налегнати от скуката, за да им възвърне способността да се удивляват.

– Изобщо не ми се вярва – възрази Тъгъл. – Много добре знаете, че всеки индивид трябва сам да си намира приключения и да съхранява своите реакции. Централната агенция никога не се меси, Тя е само съдия. Накрая тя ни оценява и награждава тези, чиито данни са най-зрели и мъдри.

За да прекъсне спора им, Куранов попита:

– Накъде водят тези следи?

Лийк посочи отпечатъците с блестящ пръст:

– Изглежда като че ли съществото е излязло от гората и е стояло тук известно време – навярно ни е гледало как дебнехме елена. После се е обърнало и се е върнало по същия път, по който е дошло.

Четиримата работи тръгнаха по стъпките, но когато стигнаха до първите борови дървета, не посмяха да навлязат в по-дълбоките части на гъстия лес.

– Стъмва се – каза Лийк. – Бурята ще връхлети всеки момент, както ни предупреди Янус. Както са ни намалени сетивата, по-добре да се

приберем в хижата и да изчакаме, докато отново стане светло.

Куранов се запита дали изненадващото им малодушие е толкова очевидно за останалите, колкото бе за него. Всички разправяха, че не вярват в чудовищата от митовете, но ето че не смееха да последват стъпките. Куранов трябваше да признае обаче, че когато му се прииска да види звяра, оставил тези следи – така нареченото „човешко същество“ – бе нетърпелив да достигне неприкосновеността на хижата.

Постройката имаше само една стая, но това беше всичко, което им бе необходимо. Тъй като всеки от тях бе физически идентичен с останалите, никой не изпитваше нужда от усамотение. Ако на някого му се приискаше по-пълно уединение, трябваше само да елиминира външната среда в някой от модулите за деактивиране и щеше да се затвори в своето съзнание, преглеждайки стара информация или съпоставяйки някои недооценени данни. Така че на нито един от тях не му бе дискомфортно в тази стая със сиви стени и почти никакво обзавеждане, където щяха да прекарат още много седмици заедно, преодолявайки всички трудности или справяйки се с намалелия им интерес към лова.

Те закачиха упойващите си пушки на специалните поставки на стената и свалиха екипировката си, отделните елементи, на която бяха прикрепени към различните части от тялото им.

Докато стояха до най-големия прозорец и наблюдаваха как снегът се носи навън в заслепяваща бяла ярост, Тъгъл каза:

– Ако тези митове са верни, помислете си какво би станало със съвременната философия.

– Кои митове? – попита Куранов.

– За човешките същества.

Упорит както винаги, Стефан веднага побърза да се противопостави на недовършената мисъл на Тъгъл:

– Не съм видял, нищо че да започна да вярвам в митове.

Тъгъл беше достатъчно умен, за да избегне безсмисления спор около отпечатъците в снега, но не искаше да слага край на самия разговор. Той каза:

– Винаги сме мислели, че интелигентността е проява единствено на механизираното съзнание. Ако открием, че създание от плът и кръв може да...

– Но такава просто няма – прекъсна го Стефан.

Куранов си помисли, че Стефан трябва да е твърде млад – сигурно имаше не повече от трийсет или четирийсет години, откакто бе излязъл от фабриката. – Иначе просто не би могъл да отрича с такава бързина

всичко, заплашващо установеното и поддържано от Агенцията статукво. Куранов знаеше от собствен опит, че като минат няколко десетилетия, онова, което преди ти се е струвало невъзможно, сега е просто една баналност.

– Има митове за човешките същества – каза Тъгъл, – в които се разказва, че роботите са произлезли от тях.

– От плът? – изненада се Стефан.

– Знам, че звучи необичайно – продължи Тъгъл, – но през живота си съм виждал къде-къде по-необичайни неща, които са се оказали истина.

– Ти си бил навсякъде по света, на много повече места от мен. По време на пътешествията си сигурно си виждал десетки хиляди същества от плът и кръв, животни от най-различни видове. – За по-голям ефект Стефан направи пауза. – Натъквал ли си се обаче на животно, което да притежава макар и зачатъчна интелигентност, наподобяваща тази на робот?

– Никога – отсече Тъгъл.

– Плътта просто не е предназначена за по-висше ниво на съзнателност – каза Стефан.

Те изведнъж се умълчаха.

Снегът се сипеше, а сивото небе сякаш надвисваше още по-ниско над земята.

Никой не смееше да си признае дълбокия страх, който изпитваше.

– Много неща ме учудват – каза Тъгъл, изненадвайки Куранов, който си мислеше, че другият робот е приключил с изложението си. – И едното от тях е откъде се е появила Централната агенция? Какъв е нейният произход?

Стефан махна пренебрежително с ръка.

– Винаги е имало Централна агенция.

– Това изобщо не е отговор – каза му Тъгъл.

– Защо пък да не е? – попита Стефан. – Щом като можем да приемем, че винаги е имало вселена, звезди, планети и всичко помежду им, защо да не можем да приемем това?

– Да предположим – започна Тъгъл – само заради спора, че не винаги е имало Централна агенция. Агенцията постоянно прави най-различни изследвания на своята природа, модифицирайки себе си. Огромни количества данни се прехвърлят в невероятно усъвършенствани хранилища на всеки петдесет или сто години. Не е ли възможно тогава Агенцията да изгуби по нещо от информацията, случайно да унищожи

някаква част от паметта си по време на тези премествания?

– Абсурд – отсече Стефан. – Твърде много мерки са взети срещу подобни случаи.

Куранов, който знаеше за доста от бъркотиите, които бе направила Агенцията през последните стотина години, не беше толкова сигурен. Той бе силно заинтригуван от теорията на Тъгъл.

Роботът продължи:

– Ако централната агенция по някакъв начин е изгубила по-голямата част от ранните си данни, знанията за човешките същества вероятно са се изгубили между безбройните парченца друга информация.

Стефан беше отвратен.

– По-рано ти беше настроен доста негативно към идеята за Второто знание, а ето, че сега вярваш на това. Удивяваш ме, Тъгъл. Твоята съкровищница от данни сигурно представлява бъркотия от нелепа информация, противоречиви възгледи и безплодно теоретизиране. Ако вярваш в историите за човешките същества, вярваш ли също така и на всички съпътстващи ги митове? Да не би да си мислиш, че те могат да бъдат убити само с дървен инструмент? Мислиш ли, че спят през нощта в тъмни помещения? Че спят като зверовете? И че след като са от плът, не могат да бъдат убити, а се появяват отново някъде другаде в ново тяло?

Изправен срещу тези нетърпими суевения, Тъгъл изостави спора. Той обърна кехлибарения си взор към снега, сипещ се отвъд прозореца.

– Само предполагам. Фантазирах си малко, за да минава по-бързо времето.

Стефан заяви:

– Обаче фантазирането в никакъв случай не допринася за съзряването на нечий данни.

– Предполагам, че гориш от желание да съзрееш достатъчно, че да получиш повишение от Агенцията – не му остана дължен Тъгъл.

– Разбира се – отвърна Стефан. – Разполагаме само с двеста години. Пък и какъв е смисълът на живота?

Може би, за да обмисли по-добре своите странни теории, Тъгъл скоро се прикачи към деактивиращия модул, монтиран в стената, малко под поставката за пушките. Той се плъзна навътре с краката напред, след което затвори шлюза зад главата си, оставяйки другите на техните собствени механизми.

Петнайсет минути по-късно и Лийк каза:

– Мисля, че и аз ще последвам примера на Тъгъл. Имам нужда от време, през което да обмисля реакциите си от следобедния лов.

Куранов усещаше, че Лийк само си търси извинение да се изключи. Той не беше особено общителен робот и изглеждаше най-доволен, когато беше сам.

Останал насаме със Стефан в хижата, Куранов се намираше в доста неприятна и деликатна ситуация. Той си даваше сметка, че също изпитва нужда да поразмишлява в модула за деактивиране, обаче не искаше да обиди Стефан, оставяйки го с впечатлението, че всички изгарят от нетърпение да се отърват от него. Куранов харесваше младия робот – той беше енергичен, очевидно първосигнално реагиращ. Единственото нещо, което го дразнеше у него, беше неопитността му, както и желанието му да се налага, и възгледите му да бъдат приемани от всички. Е, времето със сигурност щеше да промени характера му, ето защо той не заслужаваше да бъде наранен. Как тогава да намери подходящо извинение, без да обиди Стефан по някакъв начин?

Младият робот разреши проблема, като каза, че също се нуждае от деактивиране. Когато и Стефан беше изключен, Куранов отиде до четвъртия от петте модула и се пхна в него, затвори шлюза и почувства как всичките му сетива се отделят от него. Остана единствено съзнание то му, което се рееше в мрака, съзерцавайки богатството от идеи в неговата колекция от данни.

Куранов разсъждаваше над суеверието, превърнало се в гвоздеа на приключението – „човешкото същество“, човекът.

1. Макар и от плът и кръв, човекът мисли и знае.
2. Той спи през нощта, също като животните.
3. Той изяжда друга плът, също като зверовете.
4. Той дефекира.
5. Той умира и се разлага, податлив е на болести и зарази.
6. Той създава малките си по ужасяващо немеханичен начин и малките му също имат съзнание.
9. Той разглюбва роботите, макар че надали някой човек знае какво да прави с частите им.
10. Той е пълната противоположност на робота. Ако роботът олицетворява правилния начин на живот, човекът олицетворява неправилния.

11. Човекът се прокрадва към пляката си извънредно предпазливо, като се държи сякаш е напълно безобидно животно – до последния момент преди атаката.

12. Човекът може да бъде убит завинаги само с дървено сечиво. Дървото е продукт на органична форма на живот, макар че е трайно

колкото метала. Стои по средата между плътта и метала и може да унищожи човешко същество.

13. Ако човекът бъде убит по какъвто и да е друг начин чрез каквито и да било средства, различни от дърво, той не умира. Когато се строполи пред неприятеля си, само прилича на мъртъв. Той мигновено се появява на друго място, в друго тяло, без никаква следа от наранявания, където продължава живота си.

Макар че списъкът продължаваше още и още, Куранов изостави този мисловен поток, понеже той сериозно го безпокоеше. Фантазиите на Тъгъл най-вероятно не представляваха нищо повече от това – предположения, догадки, измислици. Ако човешките същества наистина съществуваша, как би могъл някой да вярва в най-важното правило на Централната агенция – че вселената е изцяло логична и рационална въз всяко едно отношение?

– Пушките ги няма – каза Тъгъл, когато Куранов се измъкна от деактивиращия модул и се изправи на крака. – Изчезнали са. Всичките. Затова ви повиках.

– Изчезнали? – попита Куранов, взирайки се в празните поставки, където бяха стоели оръжията. – Къде са?

– Лийк ги е взел – обади се Стефан. Той бе застанал до прозореца, а дългите му синкави ръце блестяха от студените капчици вода, кондензиращи се от въздуха.

– Лийк също ли е изчезнал? – запита Куранов.

– Да.

Той помисли малко над това, после каза:

– Но къде би отишъл в тази буря? И защо е взел всички пушки?

– Сигурен съм, че няма защо да се притесняваме за това – каза Стефан. – Трябва да е имал основателна причина и той ще ни я каже веднага щом се върне.

– Ако се върне – рече Тъгъл.

– Тъгъл, говориш така, все едно мислиш, че е в опасност – обади се Куранов.

– Като вземем предвид какво се случи напоследък – следите, които открихме – бих казал, че наистина е възможно.

Стефан се изсмя подигравателно.

– Каквото и да се е случило – рече Тъгъл, – трябва да признаете, че е доста странно. – Той се обърна към Куранов. – Иска ми се да не се бяхме подлагали на операцията, преди да дойдем тук. Бих направил

всичко, само и само отново да разполагам с пълните си възприятия. – Той се поколеба. – Мисля, че трябва да открием Лийк.

– Той ще се върне – каза Стефан. – Ще се върне, когато реши.

– Продължавам да мисля, че трябва да го потърсим – изказа се Тъгъл.

Куранов се приближи до прозореца и застана до Стефан, взирайки се в снежната буря. Земята се бе покрила най-малко с трийсет сантиметра сняг, а гордите дървета се бяха превили под тежестта на белия товар. Снегът продължаваше да вали.

– Е? – попита Тъгъл отново.

– Аз съм съгласен – подкрепи го Куранов. – Налага се да го потърсим, но задължително трябва да го направим заедно. В противен случай, ако някой от нас претърпи злополука, ще му се наложи да се сблъска с тоталното изтощаване на батериите, преди да бъде открит.

– Прав си – каза Тъгъл и се обърна към Стефан: – Ами ти?

– Ох, добре – отвърна той ядосано. – Ще дойда с вас.

Прожекторите им прорязваха светещи рани в мрака, но бяха неспособни да пробият плътната завеса на бесния снеговалеж. Движейки се един до друг, те претърсиха района около хижата, описвайки окръжност, като при всяко следващо търсене разширяваха радиуса. Имаха намерение да покрият цялата открита местност, но за нищо на света не биха навлезли в гората, дори и да не откриеха следа от Лийк. Съгласиха се на това ограничение, макар че никой – даже и Стефан – не си призна, че до голяма степен причината за игнорирането на гората се криеше в ирационалния страх от съществата, които навярно обитаваха гъстия лес.

В крайна сметка обаче това не се наложи, тъй като откриха Лийк на по-малко от двайсет метра от хижата. Той лежеше в снега, обърнат на една страна.

– Терминиран е – каза Стефан.

Нямаше нужда да го изрича – всички веднага бяха разбрали какво се е случило с него. Краката на Лийк липсваха.

– Кой би могъл да направи подобно нещо? – запита Стефан.

Нито Тъгъл, нито Куранов можеха да му отговорят.

Главата на Лийк висеше безжизнено, защото част от връзките и съединенията бяха разкъсани. Визуалните му рецептори бяха счупени и механизмите зад тях се виждаха през разбитите гнезда.

Когато Куранов се приближи до тялото, видя, че някой е напъхал остър предмет в хранилището за данни на робота през очните му отвори и е нахъсал лентите. Надяваше се, че горкият Лийк вече е бил мъртъв,

когато това се е случило.

– Ужасно – промълви Стефан. Той обърна гръб на зловещата сцена и тръгна към хижата, но изведнъж се спря, осъзнавайки, че не бива да се отдели от групата.

– Какво ще правим с него? – попита Тъгъл.

– Ще го оставим – каза Куранов.

– Да ръждясва тук?

– Няма да усети нищо повече.

– Но...

– Трябва да се прибираме – каза Куранов, осветявайки с прожектор си заснежения пейзаж. – Не е хубаво да се набиваме на очи.

Рамо до рамо, те се запътиха към хижата.

Докато вървяха, Куранов си припомни следната обезпокояваща мисъл:

9. Той разглобява роботите, макар че надали някой човек знае какво да прави с частите им...

– Според мен – започна Куранов, когато се озоваха в хижата – Лийк не е взел пушките. Някой – или нещо – е проникнало тук и ги е откраднало. Лийк е излязъл от деактивиращия модул тъкмо когато виновниците са се измъквали. Без да губи време да ни буди, той се е втурнал след тях.

– Или са го принудили да ги последва – каза Тъгъл.

– Съмнявам се, че е бил накаран да го стори против волята си – рече Куранов. – В хижата, където има достатъчно светлина, за да вижда, и достатъчно пространство, за да се движи свободно дори и с намалени възприятия, Лийк е могъл да се предпази от каквото и да е нараняване. Обаче след като се е озовал навън, в бурята, той е останал изцяло на тяхната милост.

Вятърът виеше покрай заострения покрив на хижата, разклащайки прозорците.

Тримата останали работи стояха неподвижно, вслушвайки се в бесните пориви на вятъра, сякаш шумът бе издаван от някакъв огромен звяр, който щеше да срути постройката.

Куранов продължи:

– Когато огледах внимателно Лийк, видях, че е бил повален със силен удар във врата, точно под главата. Удар, който е бил нанесен отзад. Ако това бе станало тук, при това осветление, нищо не би могло да се промъкне зад гърба му, без той да го забележи.

Стефан отвърна поглед от прозореца и се обърна към тях.

– Смятате ли, че Лийк вече е бил терминиран, когато... – замълча, но в следващия миг намери сили да продължи: – Че е бил терминиран, когато са му разглобили краката?

– Можем само да се надяваме, че е станало така – рече Куранов.

– Но кой би направил подобно нещо? – чудеше се Стефан.

– Някой човек – каза Тъгъл.

– Или човеци – допълни Куранов.

– Не – възрази Стефан. – За какво биха им притрябвали краката на робот?

– Никой не знае какво правят хората с онова, което отнемат – каза Куранов.

– Говориш така, сякаш Тъгъл най-накрая те е убедил в съществуването на тези твари – разочаровано изрече Стефан.

– Докато не открием по-добър отговор на въпроса кой е терминирал Лийк, мисля, че най-сигурното обяснение се крие в човешките същества – обясни Куранов.

Известно време и тримата не проговориха нищо.

Тогава Куранов каза:

– Мисля, че първото нещо, което трябва да направим сутринта, е да се отправим обратно към Пешеходния пост.

– Ще ни вземат за незрели – каза Стефан. – Ако се появим там и започнем да дрънкаме врели-некипели за човешки същества, дебнещи в мрака край хижата, няма да си помислят нищо хубаво за нас. Сами видяхте какво беше отношението на Янус към онези, които се завръщат с подобни истории.

– Имаме доказателство – промълви Тъгъл. – Мъртвият Лийк.

– Или – намеси се Куранов – можем да кажем, че Лийк е бил терминиран при нещастен случай и ние се връщаме, тъй като предизвикателството ни е отегчило.

– Искаш да кажеш, че изобщо няма да се налага да споменаваме за човешките същества? – попита Стефан с надежда.

– Най-вероятно – каза Куранов.

– Така ще бъде най-добре според мен – подкрепи идеята Стефан. – По този начин никакви сведения от втора ръка за нашата временна ирационалност няма да достигнат до Агенцията. Можем да прекараме повече време в деактивиращите модули, докато се почувстваме способни да дадем истинско обяснение за смъртта на Лийк, което май ни убягва в този момент. Ако медитираме достатъчно дълго, вярното решение на проблема само ще изплува. Тогава, докато дойде време Агенцията да

подложи на проверка нашите хранилища за данни, ние ще сме прикрили всички следи на нелогичната реакция, от която страдаме в момента.

– Обаче – каза Тъгъл – май вече знаем истинската история за смъртта на Лийк. Всички видяхме отпечатъците в снега, нали? Както и разчлененото му тяло... Нима не е възможно хората – човешките същества – да стоят зад това дело?

– Не – отговори Стефан. – Това са глупави суеверия. Абсолютно ирационално е.

– На разсъмване – каза Куранов, тъй като искаше да прекрати надигания се отново спор – ще се отправим към Пешеходния пост, без значение колко силна е бурята.

Когато приключиха с разговора, далечното ръмжене на генератора на хижата – приятно успокояващ звук, който никога не утихваше – изведнъж секна. Възцари се пълен мрак.

Те излязоха навън. Светлината на прожекторите им разсичаше тъмната пелена, а снежинките полепваха по металната им кожа. Отидоха до компактния генератор, разположен в малка ниша зад хижата, и насочиха фенерите си към него. Горната част на обшивката му липсваше, оголвайки сложните вътрешни елементи на студа и снега.

– Някой е демонтирал хранващото ядро – каза Куранов.

– Но кой? – попита Стефан.

Куранов насочи лъча на прожектора си към земята.

Другите двама последваха примера му.

Забелязаха стъпки, които не принадлежаха на робот – също като отпечатъците, които бяха открили в гората в късния следобед. Същите следи, които се виждаха около тялото на Лийк.

– Не – промълви Стефан. – Не, не и не.

– Мисля, че при това положение ще бъде най-добре да се отправим към Пешеходния пост още тази нощ – каза Куранов. – Не смятам, че би било разумно да оставаме тук до сутринта. – Той погледна към Тъгъл. – Какво мислите?

– Съгласен съм – подкрепи го Тъгъл. – Обаче подозирам, че пътешествието няма да е лесно. Искане ми се рецепторите ми да работеха на пълна мощност.

– Все още можем да се движим бързо – каза Куранов. – Освен това не се нуждаем от почивка, за разлика от създанията от плът. Ако започнат да ни преследват, бързо ще натрупаме преднина.

– На теория – отбеляза Тъгъл.

– Ще трябва да се задоволим с това.

Куранов се замисли над определени аспекти от мита:

7. Той убива.

8. Той може да надвие робот.

В хижата на призрачната светлина от ръчните им прожектори те обуха снегоходките си, прикрепиха си комплектите за ремонт при извънредни обстоятелства и взеха картите си. С лъчите от фенерите, насочени напред, излязоха в бурята, вървейки плътно един до друг.

Вятърът блъскаше широките им гърбове, докато неспиращият сняг се мъчеше да ги опакова в плътни, непроницаеми ледени костюми.

Роботите прекосиха сечището, ориентирайки се къде на сяло, къде по някои познати обекти, които прожекторите им осветяваха. И тримата силно желяеха способностите им да не бяха редуцирани, да не говорим за радара, с който всеки от тях разполагаше преди. Скоро стигнаха до просеката между дърветата, която водеше през долината и обратно към Пешеходния пост. Спряха се там, взирайки се в тъмния тунел между преплетените клони. Никой не изгаряше от особено желание да поеме по него.

– Тук има толкова много сенки – промълви Тъгъл.

– Сенките не могат да ни сторят нищо – отвърна Куранов.

Откакто се бяха събрали, от самия момент, когато се бяха срещнали във влака, пътуващ на север, Куранов бе разбрал, че той ще е лидерът. До този момент не им бе натрапвал водачеството си, но сега трябваше да поеме пълния контрол над ситуацията. Той се запъти напред между дърветата, сред сенките, спускайки се по заснежения склон.

Стефан неохотно го последва.

Тъгъл вървеше най-отзад.

На половината път през долината тунелът между дърветата се стесняваше. Дърветата надвисваха все по-ниско, а клоните им почти докосваха лицата. Точно тук, на най-тесното място, сред най-дълбоките сенки, те бяха нападнати.

Нещо нададе триумфиращ вой, който отекна между дърветата, заглушавайки дори постоянното стенание на вятъра.

Куранов мигом се завъртя, без да е сигурен от коя посока е дошъл звукът, пронизвайки гъстия лес с прожектора си.

Накъде зад него Тъгъл изкрещя.

Куранов се обърна към него – същото направи и Стефан – и фенерите на двамата осветиха нападнатия им другар.

– Не може да бъде! – извика невярващо Стефан.

Тъгъл се бе строполил по гръб пред неудържимата атака на

двукрако създаване, което се движеше досущ като робот, макар очевидно да беше животно. То бе облечено в кожи, на краката си имаше ботуши и размахваше метална брадва.

Съществото тъкмо замахваше с нея към врата на Тъгъл.

Роботът вдигна ръка, за да отблъсне оръжието, и успя – но с цената на жестоко разкъсана лакътна връзка.

Куранов се втурна да помогне на другаря си, но бе спрял, тъй като втори от зверовете от плът го връхлетя отзад. Оръжието му се стовари върху гърба на робота и го повали на колене.

Куранов падна на една страна, претъркули се и веднага се изправи на крака с добре координирано движение. Той светкавично се завъртя, за да посрещне нападателя си.

Лицето от плът се взря в него от три-четири метра разстояние, изпускайки пара в студения въздух. Бе обгърнато от кожена качулка – гротескна пародия на лице на робот. Очите му бяха твърде малки за визуални рецептори, освен това даже не светеха. Физиономията му не беше симетрична, както би трябвало да бъде – пропорциите му бяха нарушени, то бе подпухнало и почервеняло от студа. Дори не отразяваше светлината на прожектора и все пак... .. все пак... изглежда, притежаваше интелигентност. Без съмнение злонамерена, може би даже маниакална. Но въпреки всичко – интелигентност.

Неочаквано чудовището проговори на Куранов. Гласът му беше дълбок, езикът му изобилстваше от закръглени, меки срички и изобщо не приличаше на цъкащия, дрънчащ език, на който говореха роботите.

След това звярът изведнъж се хвърли напред, изкрещя и замахна с метална тръба към врата на Куранов.

Роботът отстъпи назад, излизайки от обсега на нападателя си.

Демонът дойде още по-близо.

Куранов погледна към спътниците си и видя, че първият демон бе изгласкал Тъгъл почти до дърветата. Трети беше нападнал Стефан, който едва успяваше да се отбранява.

Крешейки, човекът пред Куранов отново нападна, забивайки тръбата си в гърдите на робота.

Куранов падна назад.

Човекът се приближи до него, вдигайки тоягата си.

Макар и от плът и кръв, човекът мисли и знае... той спи през нощта, също като животните. Той изяжда друга плът, също като зверовете, дефекира, умира и се разлага... Той създава малките си по ужасяващо немеханичен начин и малките му също имат съзнание... Той убива...

Убива... Той побеждава роботите, разглобява ги и прави чудовищни неща (какво?) с частите им... Той може да бъде убит завинаги само с дървено сечиво. Ако бъде убит по какъвто и да е друг начин чрез каквито и да било средства, различни от дърво, той не умира наистина, а мигновено се появява на друго място, в друго тяло...

Чудовището тъкмо замахваше с импровизирания си боздуган, когато Куранов светкавично се завъртя, изправи се и нанесе удар с дългопръстата си ръка.

Лицето на мъжа се раздра и от него шурна кръв.

Демонът отстъпи назад озадачен.

Страхът на Куранов се замени с гняв. Той направи крачка напред и отново удари човека. И отново. Роботът вилнееше, макар и с намалени сили, пречупвайки тялото на демона и убивайки го временно, докато снегът почервения от кръвта му.

Изоставяйки своя нападател, той се нахвърли срещу звяра, който бе атакувал Стефан. Нападна го отзад и счупи врата му с един удар на сто-манената си ръка.

После се добра до Тъгъл и се разправи и с третия демон. Тъгъл бе претърпял най-много поражения – едната му ръка бе тотално съсипана, а другата бе счупена. Бе повреден и главният му кабел, съвсем близо до врата, което за малко не го беше терминирало. Обаче, ако имаха късмет, тримата работи щяха да оцелеят.

– Мислех си, че с мен е свършено – продума Тъгъл.

Замаян, Стефан се обърна към Куранов:

– Ти ги уби! И тримата!

– Иначе те щяха да ни терминират – рече Куранов. Вътре в него, където погледът им не можеше да проникне, бе настанал смут.

– Но най-важната директива на Централната агенция забранява отнемането на живота... – започна Стефан.

– Не съвсем – отвърна му Куранов. – Тя забранява отнемането на живот, който не може да бъде възстановен. Който не може да бъде възстановен.

– Тези животи ще бъдат ли възстановени? – попита Стефан, гледайки отвратителните трупове, неспособен да проумее думите на събеседника си.

– Вече си виждал човешки същества – започна Куранов. – Сега вярваш ли в митовете, или продължаваш да им се надсмиваш?

– Как мога да им се надсмивам?

– Тогава – продължи Куранов, – щом вярваш, че тези демони

съществуват, трябва да вярваш и в другите неща, които се разказват за тях. – Той цитира собствените си мисли върху проблема от хранилището си за данни: „Ако човекът бъде убит по каквото и да е друг начин, чрез каквито и да било средства, различни от дърво, той не умира. Когато се строполи пред неприятеля си, само прилича на мъртъв. Той мигновено се появява на друго място, в друго тяло, без никаква следа от наранявания, където продължава живота си.“ Стефан кимна, не желайки да оспорва това твърдение.

Тогавя Тътъл се обади:

– Ами сега какво?

– Продължаваме към Пешеходния пост – отвърна Куранов.

– И им казваме на какво се натъкнахме?

– Не.

– Но – каза Тътъл – можем да ги доведем тук, да им покажем труповете...

– Огледай се наоколо – рече му Куранов. – Останалите демони ни наблюдават от дърветата.

Дузина бели лица, преливащи от омраза, се взираха в тях.

– Не мисля, че ще ни нападнат отново – каза Куранов. – Те видяха какво можем, както и че най-важната директива не се отнася за тях. Със сигурност обаче ще преместят и заровят труповете, когато си тръгнем.

– Можем да вземем мъртъвците с нас – предложи Тътъл.

– Не – отсече Куранов. – И двете ти ръце са безполезни. Дясната ръка на Стефан е неуправляема. Не мога да нося някое от тези тела чак до Пешеходния пост, не и с редуцираните си възможности в момента.

– Тогавя – каза Тътъл – значи наистина няма да разкажем на никого за онова, което видяхме тук?

– Не можем да си го позволим, ако искаме да получим повишения – отвърна му Куранов. – Единствената ни надежда е да прекараме известно време в някой модул за деактивиране, размишлявайки над случилото се, докато не се научим да живеем с това, на което станахме свидетели.

Те вдигнаха прожекторите си от снега и продължиха по пътя си, придържайки се близо един до друг.

– Вървете бавно и не показвайте страх – нареди им Куранов.

Наистина се движеха бавно, но всеки беше сигурен, че страхът му е очевиден за зловещите създания, дебнещи в сенките под боровите дървета.

Роботите вървяха цяла нощ и през по-голямата част от следващия ден, преди да достигнат станцията при Пешеходния пост. По това време

бурята вече бе утихнала. Пейзажът беше спокоен, бял и тих. Докато наблюдаваха разстилащите се снежни поля, те изобщо не се съмняваха, че вселената е рационално място. Куранов обаче бе измъчван от една вледеняваща мисъл – ако вярваш в призраци и други странни създания като човешките същества, то тогава никога вече няма да можеш да мислиш за вселената като за царство на разума.

КРАЙ

© 1974 Дийн Кунц
© 2003 Адриан Лазаровски, превод от английски

Dean Koontz
Night of the Storm, 1974

Сканиране, разпознаване и редакция: pqgolova, 2007

Публикация:
ИК „Плеяда“, София, 2003

STRANGE HIGHWAYS

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3575>]